

किमान आधारभूत किंमत खरेदी योजनेअंतर्गत
खरीप पणन हंगाम २०१३-१४ मध्ये खरेदी
होणाऱ्या धानाच्या आधारभूत किंमतीवर
राज्यशासनामार्फत रु.२००/- प्रति क्विंटल
अतिरिक्त सानुग्रह अनुदान (बोनस) मंजूर
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग

शासन निर्णय क्रमांक :- खरेदी १०१२/प्र.क्र. १५९/ना.पु.२९

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२

दिनांक: १८ फेब्रुवारी, २०१४

प्रस्तावना :-

किमान आधारभूत किंमत खरेदी योजना ही केंद्र शासनाची योजना असून त्याची अंमलबजावणी राज्यशासनाकडून नियुक्त करण्यात आलेल्या अभिकर्ता संस्थांमार्फत करण्यात येते. या योजनेअंतर्गत केंद्र शासन निरनिराळ्या पिकांच्या किमान आधारभूत किंमती जाहीर करते व शेतकऱ्यांना हमी भावापेक्षा कमी किंमतीने (डीस्ट्रेस सेल) धान्य विकावे लागू नये, तसेच त्यांना आर्थिक फायदा व्हावा म्हणून राज्य शासनातर्फे धान्याची (धान व भरडधान्य) खरेदी करण्यात येते. सदर योजनेअंतर्गत खरेदी केलेल्या धानाची भरडाई अभिकर्ता संस्थांमार्फत मिलर्सकडून करून घेऊन प्राप्त होणारा सीएमआर (कच्चा तांदूळ) भारतीय अन्न महामंडळाकडे जमा करण्यात येतो व त्यानुषंगाने खर्चाची प्रतिपूर्ती केंद्र शासनाकडून करण्यात येते.

खरीप पणन हंगाम २०१३-१४ साठी केंद्र शासनाने धानाची आधारभूत किंमत “साधारण” धानासाठी प्रति क्विंटल रु.१३१०/- व “अ” ग्रेड धानासाठी प्रति क्विंटल रु.१३४५/- इतकी ठरविलेली आहे. केंद्र शासनाने मागील खरीप हंगामापेक्षा चालू हंगामासाठी भाव वाढवून दिला असला तरी तो भाव धान उत्पादक शेतकऱ्यांना परवडणारा नाही. चालू हंगामामध्ये खताचे, किटकनाशकांचे व मजुरीचे दरात वाढ झालेली आहे. त्याचप्रमाणे राज्यामध्ये झालेली अतिवृष्टी इत्यादी कारणांमुळे पिकांचा खरेदी दर आणि उत्पादन खर्चात असलेली तफावत वाढत चालली आहे. त्याशिवाय महाराष्ट्र राज्यातील धानाचे उत्पादन हे मोसमी पावसावर अवलंबून असते. राज्यात मोसमी पावसाचे प्रमाण कमी-जास्त झाल्यास त्याचा धान उत्पादनावर तात्काळ प्रतिकूल परिणाम होतो. अशा परिस्थितीत धान उत्पादक शेतकरी हा नेहमीच अडचणीमध्ये राहीलेला आहे. सबब राज्यातील लोकप्रतिनिधींनी शेजारच्या छत्तीसगड आणि मध्यप्रदेश राज्यामध्ये शेतकऱ्यांना देण्यात येणाऱ्या बोनसच्या धर्तीवर महाराष्ट्र राज्यामध्येही धान उत्पादक शेतकऱ्यांना बोनस देण्यात यावा, अशी मागणी केलेली आहे. त्यामुळे आधारभूत किंमतीवर बोनस देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. सबब मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेने शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय:-

१) खरीप पणन हंगाम २०१३-१४ मधील आधारभूत किंमत खरेदी योजनेअंतर्गत खरेदी केलेल्या धानासाठी, केंद्र शासनाने मंजूर केलेल्या “साधारण” धानासाठी प्रतिक्विंटल रु.१३१०/- व “अ” ग्रेड धानासाठी प्रतिक्विंटल रु.१३४५/- या किमान आधारभूत किंमतीपेक्षा अतिरिक्त रु.२००/- प्रतिक्विंटल इतका बोनस शेतकऱ्यांना मंजूर करण्यात येत आहे.

२) सदर अतिरिक्त बोनस केवळ खरीप पणन हंगाम २०१३-१४ मध्ये खरेदी होणाऱ्या धानासाठीच लागू राहिल.

३) खरीप पणन हंगाम २०१३-१४ मधील किमान आधारभूत किंमतीवर बोनस द्यावयाचा असल्याने, हंगाम २०१३-१४ साठीचे धान /भरडधान्य खरेदी आदेश दि. १८ ऑक्टोबर, २०१३ मध्ये नमूद केलेल्या सर्व अटी व शर्ती नुसारच खरेदी केली जाईल, याची दक्षता घ्यावी.

४) अभिकर्ता संस्थेने सदर योजनेखाली शेतकऱ्यांचे धान खरेदी करतांना त्यांच्याकडील ७/१२ चा उतारा पाहूनच धान खरेदी करावे. तसेच बोनसची रक्कम अदा करतांनाही ७/१२ चा उतारा पाहूनच सदर रक्कम संबंधित शेतकऱ्यांना दिली जाईल, याची दक्षता घ्यावी. बिगर शेतकऱ्यांकडून कोणत्याही परिस्थितीत धान खरेदी होणार नाही, याची संपूर्ण दक्षता अभिकर्ता संस्थांनी घ्यावयाची आहे.

५) शेतकऱ्यांव्यतिरिक्त अन्य व्यक्तीकडून धान खरेदी केल्यास व अशा कोणत्याही तक्रारी शासनास प्राप्त झाल्यास संबंधित जबाबदार अधिकारी /कर्मचारी यांचेविरुद्ध कठोर कारवाई करण्याची कार्यवाही संबंधित अभिकर्ता संस्थांनी करावी.

२. याकरिता येणारा अतिरिक्त खर्च या विभागाच्या स्वीय प्रपंची लेख्यामधून (P.L.A.) भागविण्यात यावा व “४४०८, अन्न साठवण व वखार साठवण, यावरील भांडवली खर्च (०१), अन्न (१०१), प्रापण व पुरवठा(II) प्रापण वितरण व किंमत नियंत्रण (अ), मुंबई शहर” या लेखाशीर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

३. हा निर्णय दि.१८ ऑक्टोबर, २०१३ पासून सुरू झालेल्या खरीप पणन हंगाम २०१३-१४ साठी पूर्वलक्षी प्रभावाने लागू राहिल.

४. सदरहू शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौ.संदर्भ क्रमांक १२/१४/व्यय-४, दिनांक १२ फेब्रुवारी, २०१४ अन्वये दिलेल्या सहमतीस अनुलक्षून निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१४०२२००९५९११५१०६ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(बा. बा. नारायणकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव,
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव,
३. मा. उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव,
४. मा. मंत्री, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण यांचे खाजगी सचिव.
५. मा. मंत्री, वित्त यांचे खाजगी सचिव,
६. मा. मंत्री, पणन यांचे खाजगी सचिव,

७. मा. मंत्री, आदिवासी विकास, यांचे खाजगी सचिव.
८. मा. राज्यमंत्री, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण, यांचे खाजगी सचिव.
९. मा. सर्व मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
१०. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई.
११. प्रधान सचिव (वित्त), महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई.
१२. सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग,
१३. प्रधान सचिव, कृषि व प.दु.म. विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१४. प्रधान सचिव, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१५. प्रधान सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१६. अपर मुख्य सचिव, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१७. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र स्टेट को.ऑप.मार्केटिंग फेडरेशन लि., कनमूर हाऊस, नरसी नाथा स्ट्रीट, मुंबई- ४०० ००९,
१८. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी आदिवासी विकास महामंडळ, आदिवासी विकास भवन, २ रा माळा, राम गणेश गडकरी चौक, जुना आग्रा रोड, नाशिक-२,
१९. सर्व विभागीय आयुक्त.
२०. नियंत्रक (शिधावाटप) व संचालक नागरी पुरवठा(गो/वा), मुंबई,
२१. सर्व जिल्हाधिकारी,
२२. सर्व उप आयुक्त (पुरवठा),
२३. सर्व जिल्हा पुरवठा अधिकारी,
२४. सर्व अन्नधान्य वितरण अधिकारी,
२५. वित्तीय सल्लागार व उप सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मुंबई,
२६. उप संचालक, नागरी पुरवठा, पुरवठा आयुक्त कार्यालय, मुंबई.
२७. सर्व उप सचिव/अवर सचिव/सर्व कक्ष अधिकारी, अ.ना.पु.व गा.सं.विभाग, मंत्रालय विस्तार, मुंबई.
२८. सर व्यवस्थापक, (महा.) भारतीय अन्न महामंडळ, ५ वा माळा, राजेंद्र नगर, दत्तपाडा रोड, बोरीवली पूर्व मुंबई-४०० ०६६,
२९. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई (५ प्रती),
३०. ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय ग्रंथालय, ६ वा मजला, विधान भवन, मुंबई. (१०प्रती)
३१. मान्यताप्राप्त राजकीय पक्षांची कार्यालये, (प्रत्येकी ५ प्रती),
३२. सर्व विधान परिषद सदस्य व विधान सभा सदस्य, महाराष्ट्र राज्य
३३. सर्व विरोधी पक्षनेते, महाराष्ट्र राज्य
३४. निवड नस्ती (नापु-२९).
